

Съобщение за пресата

Люксембург, 14 февруари 2020 г.

Комисията е изпълнила своите отговорности във връзка с ядрената безопасност съгласно Договора за Евратом, но са възможни още подобрения, според одиторите

Ядрената безопасност като цяло е отговорност на държавите членки на ЕС, които използват ядрена енергия, но Европейската комисия също изпълнява определени функции в тази област, главно по отношение на законодателството и мониторинга. Според новия доклад на Европейската сметна палата Комисията е изпълнила тези функции, но все още може да се работи за актуализирането на правната рамка и вътрешните ѝ указания.

Договорът за Евратом от 1957 г. урежда използването на ядрената енергия за мирни цели в ЕС. Отговорността за безопасността на ядрените инсталации се носи главно от притежателите на лицензия (операторите) за тях, под надзора на националните регулаторни органи. Евратом определя в директиви основните стандарти за опазване здравето на работниците и на населението срещу опасностите, произтичащи от йонизиращото лъчение. Съветът приема и редовно актуализира директивите в областта на ядрената безопасност, основните норми на безопасност, управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, след консултация с Европейския парламент и въз основа на предложение от Комисията.

Комисията също така наблюдава транспонирането от държавите членки на тези директиви в националното им законодателство и, при необходимост, започва производства за установяване на нарушение. Тя разглежда и планираните в държавите членки инвестиционни проекти в областта на ядрената енергетика, за да провери тяхната съвместимост с Договора за Евратом. Комисията има право да проверява функционирането и ефективността на съоръженията на държавите членки за мониторинг на нивото на радиоактивността във въздуха, водата и почвата. В допълнение Комисията прилага, управлява и развива Системата на Европейската общност за ранен обмен на информация в случай на радиационна опасност (ECURIE), създадена след аварията в Чернобил през 1986 г. за комуникация в случай на ядрена авария. Настоящият одит е насочен към действията на Комисията във връзка с нейните правомощия и отговорности, произтичащи от Договора за Евратом.

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на специалния доклад, приет от Европейската сметна палата. Пълният текст на доклада е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

„Като цяло Комисията е изпълнила своите отговорности, свързани с ядрената безопасност,“ заяви Жоао Фигейредо, членът на ЕСП, който отговаря за доклада. „Въпреки това препоръчваме актуализация на правната рамка, подходите и процедурите, които се използват понастоящем за оценка на транспонирането на директивите на Евратом, за изготвяне на становища относно инвестициите в областта на ядрената енергетика и за проверка на съоръженията за мониторинг на радиоактивността“.

Одиторите разглеждат проверките на Комисията относно прилагането от държавите членки на три скорешни директиви на Евратом: Директивата за радиоактивните отпадъци (RWD), изменената Директива за ядрената безопасност (NSD) и Директивата за основните норми на безопасност (BSSD). Редица държави членки са уведомили Комисията в рамките на определения срок относно своите мерки за прилагане на Директива за основните норми на безопасност и за изменената Директива за ядрената безопасност. Не всички държави членки обаче са приложили правилно директивата за радиоактивните отпадъци. Комисията е започнала 15 производства за установяване на нарушение, повечето от които все още бяха в ход по време на одита.

В края на 2019 г. в 14 държави членки на ЕС функционират 124 ядрени реактора (включително в Обединеното кралство). В четири от тези държави членки има нови реактори в процес на изграждане. В случай на радиационна опасност ролята на Комисията е ограничена до управлението на системата ECURIE, тъй като мерките за аварийна готовност и реагиране са национална отговорност. Комисията е допълнила ECURIE с Европейската платформа за обмен на радиологични данни (EURDEP) – онлайн платформа, която предоставя на органите данни от радиологичния мониторинг почти в реално време. Одиторите смятат, че като цяло системата функционира добре, въпреки че могат да бъдат направени известни подобрения.

И накрая, одиторите отбелязват, че настоящата рамка за изготвяне на становища относно съвместимостта на проектите за инвестиции в ядрената енергетика с Договора за Евратом не е актуализирана с оглед на най-новите политически, законодателни и технологични промени. Те също така препоръчват преразглеждане и засилване на процедурите, използвани за проверка на ефективността на националните съоръжения за мониторинг на радиоактивността.

Бележки към редакторите

Международното законодателство в областта на ядрената безопасност се базира на основния принцип за национална отговорност за безопасността на ядрените инсталации. Правителствата отговарят за регулирането на ядрената безопасност, а операторите носят крайната отговорност за безопасността на своите ядрени съоръжения. Накрая Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) е глобалният междуправителствен форум за научно и техническо сътрудничество в областта на ядрената енергетика.

В ЕС Договорът за Евратом от 1957 г. създава Европейската общност за атомна енергия (Евратом) — отделен правен субект, макар и със същите членове като ЕС и управляван от институциите на ЕС. Евратом определя в директиви основните стандарти за опазване здравето на работниците и на населението срещу опасностите, произтичащи от йонизиращото лъчение.

Настоящият одит разглежда действията на Комисията във връзка с Договора за Евратом. В обхвата на одита не попадат разглеждането на международната рамка за ядрена безопасност или нейното прилагане в държавите членки, нито техническите аспекти на ядрената безопасност.

ЕСП разгледа по-рано програмите на ЕС за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения в [Специален доклад № 22/2016](#).

Специален доклад № 3/2020 „Комисията допринася за ядрената безопасност в ЕС, но са необходими актуализации“ е публикуван на уебсайта на ЕСП (eca.europa.eu) на 23 официални езика на ЕС.

Лице за контакт с пресата за този доклад

Claudia Spiti - claudia.spiti@eca.europa.eu — Тел.: (+352) 4398 45547 / Моб. тел.: (+352) 691 553547